

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26 — Tel. 13-02
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 10 Rpf.
Stane četrletno: 1 RM — Rpf; celoletno: 4 RM — Rpf
Za Jugoslavijo četrletno: Din. 25; celoletno: Din. 100
Za Italijo: Prezzo die vendita Lire — 60.

Dvoje kraljestev.

H prazniku Kristusa Kralja.

Svet pred dvatisočletjem, to je bila rimska država. Rim je dosegel višek svoje slave. Podvrget si je bil ves tedaj poznani svet. Mesto Rim je štel nad milijon prebivalcev, tod je bil sedež rimskega cesarja, ki so ga obdajali z božanskimi častmi. Površen pogled je odkrival bogato državo. Po ozemlju naokoli je bilo posejanih na tisoče mest s krasnimi poslopji, templji, gledališči in amfiteatri, mesta so bila medsebojno povezana s širokimi cestami. Velikanski predeli zemlje so bili obdelani in so nosili bogat pridelek. Na Sredozemskem in Rdečem morju so plavale razkošne ladje in prinašale v domovino bogastva tujine. Na prestolu je sedel Avgustus Cesar. S svojimi vojskami je bil utrdil meje ob Renu in Donavi, puščal izven meja divje barbare, na vzhodu določil za mejo cesarstva reko Evfrat, nato pa se lotil notranje ureditve javnega in upravnega življenja.

A slava tedanjega rimskega cesarstva je bila samo videz. Ob številnih bogataših-meščanih je živelo tisoče in tisoče revežev, ki so strastno hlepeli za bogastvom svojih sodržavljanov. Zemljo, ki je bila v Italiji last nekaterih veleposestnikov, so obdelovali sužnji od vzhoda in zahoda. Mali posestniki zemlje in obrtniki so drli v mesta in tam za kruh in igre prodajali svojo pravico in volili magistrate. Pod vnanjim veličastnim videzem države se je velika množica brez zanimanja za svet okoli sebe dolgočasila. Brezbrizno gledala, kako so se na prestolu menjavali cesarji, in jo je skrbelo samo to, če ji bo vladar dal dovolj kruha in iger. Nekdaj trdno in korenito poljedelsko ljudstvo, ki je s svojo disciplino in hrabrostjo podjarmilo številna plemena in strlo Kartagino, svojega nevarnega tekmeča-soseda, je postajalo trudno in je terjalo od življenja samo še jed in zabavo. Visoko je cenilo bogastvo in zaničevalo vedo, znanost. Hudo se je balo zunanje sile in se le njej pokoravalo. Nekdanja stara, stroga vernost rimskega ljudstva se je sprevrgla ali v plehko brezvernost ali v nenavadne verske zablode, nekdanje nevidne poganke bogove je nadomestil živi bog na cesarskem prestolu.

Na zunaj pa je predstavljalo rimsko cesarstvo s svojimi 150 milijoni prebivalstva najmočnejšo svetovno državo. Afrika mu je dajala sužnjeve, živino, žito, sadje, dišave, Azija polagala predenj dragocene tkanine in olja, sever je tovoril zanj železo in jantar.

Na skrajnem vzhodu mogočne rimske države se je tedaj pojavil velik učitelj. Krutim in izmaličenim poganskim bogovom je postavil nasproti svojega Očeta v nebesih, ki skrbi za ptice pod nebom in rastline na polju in še z neprijetno večjo ljubeznijo za svoje otroke. Ta Bog ni bog sovraštva, strasti in greha, marveč je Bog ljubezni in pravice. V Njegovem kraljestvu ni izvoljenih ljudstev niti ne ljubljencev, vsi narodi in vsi ljudje so enakopravni Njegovim otroci. Nekoč pride k Jezusu bogatin in ga vpraša: „Dobri učeni, kaj naj storim, da podedujem večno življenje?“ Jezus mu reče: „Kaj me imenuješ dobrega? Nihče ni dober, razven eden, Bog. Zapovedi znaš: Ne ubijaj, ne prešestvuj, ne kradi, ne pričaj po krivem, ne goljufaj, spoštuj očeta in mater! Bogatin mu odgovori: „Učenik, vse to sem izpolnjeval od svoje mladosti.“ Jezus pogleda nanj in, ker ga je ljubil, mu reče: „Enega ti je še treba. Pojdi, prodaj karkoli imaš, in daj ubo-

gim in imel boš zaklad v nebesih. Potem pridi, vzemi svoj križ in hodi za menoj.“ Bogatinu zagreni ta beseda in odide žalosten, zakaj imel je mnogo premoženja.

Hodil je svojo pot, učil ljubezen do Boga in do bližnjega, se družil z revnimi in preprostimi, povzdgal čistost in ponižnost, bodril h pokorščini napram Bogu in ljudem. Za svoje apostole si je zbral preproste može in jim poveril svoj nauk, naj ga varujejo in širijo. V svitu božjega kraljestva na zemlji naj ne bi bilo ne predpravice ne napuha ne prednosti in ne nagiba in nobenega plačila razven ljubezni. Morda so ga judovski duhovniki in farizeji boljše razumeli od množice, ker je razkrinal vso puhlost njihovega življenja. Zasovražen od njih je nastopil svojo križevno pot. Rimski vojaki, ki so ga vodili na njej, niso mogli razumeti visokega nauka in so se zato zahtevali h krutosti in divjemu smehu, ga odeli v škrlat in ga kronali s trnjevo krono. Za njim, Križanim, od mrtvih Vstalim in v nebo Odišlim je ostal nje-

gov testament: „Kakor je mene poslal živi Oče in živim jaz po Očetu, tako bo tudi tisti, ki mene uživa, živel po meni“.

Nauk o božjem kraljestvu na zemlji — rojen v nezatni Judeji — je bil nauk notranje, pravne revolucije. Obnavljal je človekovo notranjost, ob tej duhovni in duševni obnovi se je zrušilo zgolj na zunaj silno rimsko cesarstvo, padle so stare oblike kulturnega, gospodarskega, družbenega in političnega življenja. Od tistih dob je revolucija na svetu, revolucija src in duš. V luči Njegovega nauka je vstalo dostojanstvo človeka poedinca, se prerodila družina, se poglobilo stanovsko in narodno življenje. Po njem se je ločil svet v dva tabora, v dvoje kraljestev, in se loči do danes.

Preskromna je človeška beseda, da bi zamogla zajeti vso veličino Kristusovega nauka. Ob njem so se kresali največji duhovi človeštva, iz njega se je rodilo vse bogastvo sodobne kulture. Tako zamore naša skromna beseda le še jecljati, srce pa — verovati v Učenika in Kralja.

Neuspela turška pogajanja v Moskvi.

Turški zunanji minister Sarazoglu se je koncem minulega tedna vrnil v Ankaru, ne da bi bilo prišlo do sklenitve pogodbe med Turčijo in Rusijo. Takoj po njegovem povratku je bil podpisan pakt o vzajemni pomoči med Anglijo, Francijo in Turčijo. V pogodbi se Anglija in Francija obvezujeta, da bosta Turčiji pomagali, če se zaplete v sovražnosti s kako evropsko državo. V slučaju, da bosta Anglija in Francija zapleteni v Sredozemskem morju v vojno, bo jima Turčija nudila vso pomoč, s katero razpolaga. Obratno sta Anglija in Francija obvezani, da pomagata Turčiji v slučaju vojne v Sredozemskem morju. Če bi se Francija ali Anglija vsled poroštva, ki sta jih dali Grčiji in Rumuniji, zapletli v vojno, jima bo Turčija nudila sleherni razpoložljivo pomoč. V slučaju vojnih zapletljajev Anglije in Francije s kako tretjo državo, se bodo pogodbenice takoj posvetovale in bo Turčija privolila najmanj v to, da ostane nevtralna. Pogodba ni naperjena proti nobeni tretji državi, marveč hoče zagotoviti samo vzajemno pomoč Angliji, Franciji in Turčiji v boju proti napadalcu. — Pogodba ima še poseben dostavek,

v katerem se pravi: Obveznosti, ki jih je Turčija sprejela s tem sporazumom, je ne morejo prisiliti, da bi stopila v oborožen spopad s Sovjetsko Rusijo.

Oster odmev v Moskvi. V sovjetskem listu „Izvestija“ je bilo po sklepu pogodbe priobčeno poluradno stališče Rusije k sklepu turške pogodbe z Francijo in Anglijo. Po tem sicer sklenjeni sporazum neposredno sovjetskih interesov ne ogroža. Vendar je bila Turčija z njim potegnjena pod vpliv Anglije in Francije. Turčija se je obvezala, da se bo vzajemno z Anglijo in Francijo borila proti Nemčiji in Italiji. Sovjetska Rusija se ni pridružila nobenemu taboru, marveč si ohranila nevtralnost in svobodo delovanja, česar pa se ob novi pogodbi o Turčiji ne more več trditi.

Odmev drugod. Nemški poročevalski urad javlja, da je viharo navdušenje Francije in Anglije nad sklenjenim paktom znamenje, da pogodba ni preveč v interesu Turčije. Pogodbo je posebno hladno sprejela Italija, ker ogroža njene interese v Sredozemskem morju.

Položaj na zahodnem bojišču.

Vrhovno poveljstvo nemške vojske je z dnem 19. t. m. javilo, da so nemške čete ob Saari po kratkem, trdovratnem boju vrgle francoske čete do in preko državne meje. V ostalih predelih zahodne fronte je v posameznih krajih delovala artiljerija, na katerih mestih pa je stik s sovražnimi četami izostal, ker spredaj se nahajajoči oddelki nemške vojske francoske meje niso prekorali.

Nemški poročevalski urad dostavlja, da je s tem zaključen prvi del bojev na zapadu. 9. septembra so Francozi otvorili vojne sovražnosti ter na raznih mestih med Luksemburško in Renom zapadno od mesta Karlsruhe prekorali nemško mejo. Od tistega časa ni bilo na zapadni fronti nikjer več večjih spopadov. Na nobenem mestu se Francozi niso približali nemškim utrdbam, razven pri Saarbrücknu, kjer se utrdbe nahajajo tik francoske meje. Bombnih napadov iz zraka ni bilo, lovska letala in protiletalska artiljerija je skupno sestrelila 48 francoskih in 12 angleških letal. Nemška vojska je v tem času izgubila na zapadu 196 mrtvih, 356 ranjenih in 14 pogrešanih vojakov ter 11 letal. Ujetih je bilo 690 Francozov, častnikov, podčastnikov in vojakov. Angleških čet nemška vojska na zapadni fronti doslej ni mogla ugotoviti.

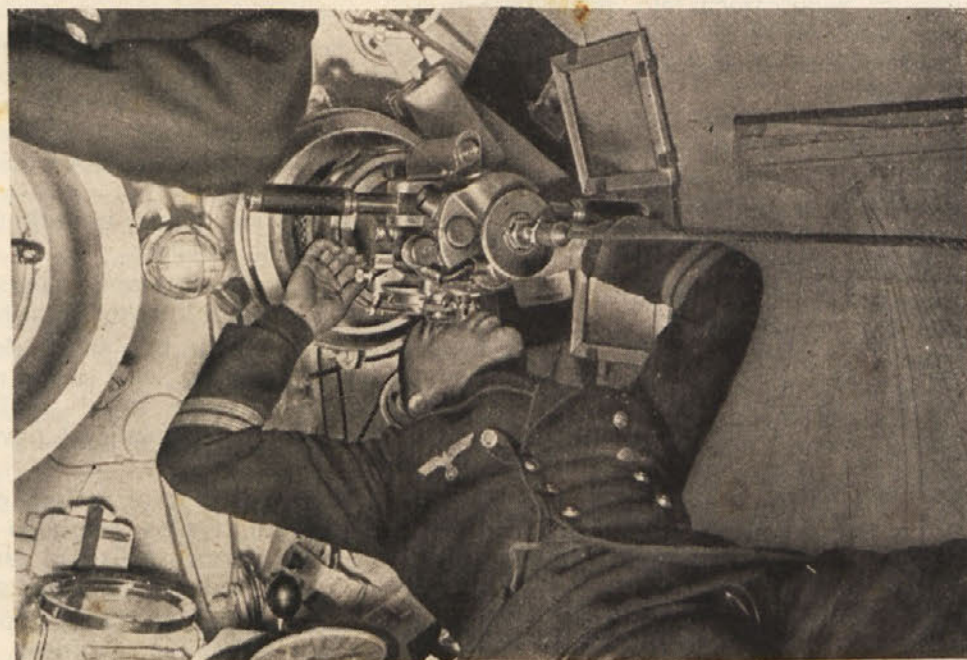
Nevtralna severna Evropa.

Na povabilo švedskega kralja so se minul teden sestali državni poglavarji Švedske, Norveške, Danske in Finske. Razgovor se je tikal novonastalega položaja, povod zanj pa so dali napeti odnosi med Finsko in Rusijo. Finska je Rusiji dala vedeti, da ne bo odstopila niti kosa svojega državnega ozemlja. Ker je Finska ozko povezana v zvezi severnih držav, je nato sledila konferenca štirih državnih poglavarjev in štirih zunanjih ministrov.

O razgovorih poroča nemški poročevalski urad, da so severne države odločene za najozje medsebojno sodelovanje. Države bodo ostale strogo nevtralne in želijo, da bi vojskovanje se države njihovo nevtralnost tudi upoštevale. Razgovore so zaključili radio-govori državnih poglavarjev na njihove narode. Poglavarji so istotako podčrtali nevtralnost severne Evrope in izrazili željo, naj bi vojni, ki tako zelo nasprotuje interesom nevtralnih dežel, kmalu sledil mir in vzajemno sodelovanje vseh evropskih držav. O pogojih, ki jih je stavila Finski Rusija, in o tozadevnih razgovorih državnih poglavarjev in zunanjih ministrov se ni izvedelo prav ničesar.

O izselitvi baltiških Nemcev piše državni prosvetni vodja Rosenberg v dunajskem „Völkischer Beobachter“ med drugim: Danes nas je Nemce zajela velika usoda. Baltiški Nemci sicer izgubijo svojo domovino, a pridobijo svojo državo. S tem jim je vrnjen notranji mir. Trdega kova so. Ustvariti bodo morali novo deželo. V par desetletjih bomo lahko ugotovili, kaj so napravili iz prostora, ki so ga sedaj zavzeli.

Nova bolgarska vlada. Minuli teden je odstopila vlada min. predsednika Kjosevanova. Vzroke je treba iskati v notranjem položaju Bolgarije. Med vlado in parlamentom so se pojavila neka nesoglasja, da se jim izogne, je s svojo vlado odstopil. Sestavo nove vlade je kralj Boris spet poveril njemu. Nova bolgarska vlada bo zasnovana na

Poveljnik podmornice si skozi periskop ogleduje morsko površino.

Zander M.

širši podlagi, ker bodo v njej sodelovali tudi opozicionalni krogi. Dne 28. t. m. se v Sofiji sestane bolgarsko-Sobranje, ki bo razširjeno vlado nedvomno pozdravilo.

Indija ima v rokah zagotovilo, da postane po vojni britski dominij, zakar se bori že desetletja brezuspešno. Indijski podkralj je o svojih pogajanjih z zastopniki Indijcev priobčil posebno knjigo, kateri predbacivajo Indijci neresnico. Izjavili so, da nikakor niso zadovoljni z v knjigi izraženim predlogom indijskega podkralja, naj se takoj določi odbor, sestojč iz Indijcev, ki bo posredoval med vlado in narodom.

Nova okrožnica sv. očeta. Jugoslovanski listi poročajo, da bo v kratkem izšla okrožnica papeža Pija XII. Bavila se bo po teh podatkih z vprašanjem upostavitve miru in bo razložila veliko nevarnost komunističnega nazora za družbin red in mir.

Teden v besedi.

Povodom potopa angleške ladje „Royal Oak“ je po podatkih angleškega mornariškega ministrstva našlo smrt 810 mož. Med temi je bilo 24 častnikov in konteradmiral Blackgrove.

Minuli teden je bil v Berlinu in Moskvi podpisan nemško-sovjetski prijateljski in razmejivni pakt.

Švicarski zvezni svet je odredil, naj se v deželi pripravijo koncentracijska taborišča za politične priseljence.

Pariški gostilničarji so sklenili, da bodo po nemškem vzorcu za določene dni prodajali za južino enosamo jed.

Francosko gospodarstvo se z vsemi silami bori proti težkim posledicam vojne. Številna podjetja so svoje obrate zaprla, velike pariške trgovine so ukinile svoja plačila.

Slovaški ministrski predsednik dr. Tiso se je v nedavnem govoru izjavil proti zopetni upostavitvi Čehoslovaške.

Drzni čin nemške podmornice, ki se je skrivaj utihotapila v angleško luko Scapa Flow in tam v nemalo angleško presenečenje torpedirala dve veliki angleški ladji, je v Nemčiji in še drugod izzval veliko občudovanje. Kancler je poveljnika nemških podmornic povišal v konteradmirala, poveljniku in posadki podmornice pa vročil odlikovanje z železnim velikim križcem.

V Beogradu so se pričela jugoslovansko-italijanska pogajanja. Zaključek bo baje še ta teden.

Sovjetska vojska je minuli teden začela zasedati v Estonski in Letonski določena vojaška oporišča.

V glavno mesto Perzije, Teheran, je dospela sovjetska delegacija, ki bo vodila trgovska pogajanja.

Mesto Praga je koncem septembra

1939 štel milijon prebivalcev. V Pragi živi domala sedmina vsega prebivalstva češkega protektorata.

V italijansko Libijo se koncem oktobra poda 20.000 kmetov iz vseh predelov Italije. Država jim je za naselitev v Afriki dovolila izredne ugodnosti.

Zagrebski nemški generalni konzulat je uradno pojasnil, da o preselitvi

Nemcev v Jugoslaviji in Madžarski zaenkrat ni govora.

Iz baltičkih držav se bo skupno preselilo okroglo 40.000 Nemcev. Selijo se preko Gotenhafna, bivše poljske Gdinje, v zahodne predele bivše poljske države.

Skupina nemških bombnikov se je 16. t. m. pojavila nad industrijskim mestom Edinburghom v severni Angliji.

Iz naše države

Nove živilske nakaznice.

S 23. oktobrom so v veljavi nove živilske nakaznice. Veljavne so do 19. novembra. Izvzemši ene vrste (Nährmittelkarte) je na vseh nakaznicah zabeležena količina blaga, dovoljenega za navedeno dobo za eno osebo. Na nakaznico za hraniva (Nährmittelkarte) se dobi za odrezke L i do L 10, L 17 do L 26 po 25 g ječmenovega, koruznega zdroba, riža, ovsene moke, testenin in drugih sličnih živil. Odrezki L 13, L 30 veljajo za 125 g kavinega nadomestila, L 14 25 g nadomestila. Ostali odrezki te nakaznice veljajo za sago-moko, krompirjevo skrobno moko in slične pridelke. Nakaznice za meso dobijo odslej tudi otroci od 6. do 14. leta, odrezki F 1, 4, 8, 12 in 16 so pridržani za posebne dodatke za delavce-težake. Odrezki 1, 2, 4, nakaznic za mast so pridržani za otroke, na odrezek F 3 se dobi 125 g umetne strdi. Na odrezek F 1 in 2 se dobi za otroke po 100 g marmelade in na odrezek 3 125 g strdi. — Sladkorja se dobi na nove nakaznice več in sicer za 4 tedne po 160 g na osebo. Zvišana je tudi tedenska količina surovega masla, določenega za otroke do 6 let. Pri kruhu, moki, mesu in mleku ostane količina nespremenjena.

Vzdrževanje družin vpoklicanih vojakov.

Ministrski svet za državno obrambo je izdal nove odredbe glede podpor družinam vpoklicanih vojakov. Doslej se je podpora določevala glede višine po krajih, odslej se bo lahko ravnala po

mesečnem zaslužku vpoklicanega. Ozirom se bo torej v večji meri na premoženjske razmere v posameznih slučajih. Zvišana je nadalje doklada za otroke na 40% podpore za žene oz. matere. Stanarino krije država v celoti. Možni so še prispevki za služkinje v družinah z več otroci, za nabave perila i. dr., če dosedanje dajatve za to ne zadostujejo.

Uspehi prve državne cestne zbirke

so prav presenetljivi. V Berlinu so zbrali predzadnjo nedeljo 900 tisoč mark, približno toliko je dal tudi Dunaj. Na Koroškem je bilo skupno darovanih nad 100.000 mark, to je za okroglo 30.000 mark več kot lani pri prvi zbirki.

Živilske izkaznice za inozemske potnike.

Kdor potuje v našo državo, dobi na obmejnem carinskem uradu posebne nakaznice za potnike. Kdor ostane dalje časa v državi, dobi v gostilni, kjer prenočuje, nakaznice za kruh, meso in mast za vse dni bivanja v dotičnem kraju. V smislu izdane odredbe veljajo kot inozemci tudi nemški državljani, ki bivajo izven države. Za mali obmejni promet se nakaznice ne izdajajo.

O delavcih obvezne delovne službe.

Odrejeno je, da ostanejo pri kmetih zaposleni delavci obvezne delovne službe zaenkrat na mestih, kjer se sedaj nahajajo. To se ne tiče delavcev, ki so vpoklicani v vojaško službo. Slednji javijo svoj vpoklic pristojnim delovnim uradom.

Vesti iz Jugoslavije

Belgrajski velesejem.

Preteklo soboto je bil odprt v Beogradu peti belgrajski jesenski velesejem. Na velesejmu so izstavljeni najnovejši izdelki vseh gospodarskih panog. V posebnih paviljonih so razstavile svoje pridelke Nemčija, Italija, Ogrska, Romunija, Turčija in Česko-moravski protektorat. Ob priliki otvoritve so govorniki povdarjali veliki pomen belgrajskega velesejma, ki je kljub izrednim prilikam po obliki in obsegu pre-

kosil vse dosedanje ter obeta za bodočnost kar najlepše uspehe.

Nemčija na belgrajskem velesejmu.

Na letošnjem belgrajskem velesejmu so slovesno odprli novi nemški paviljon, ki nudi bogato in pestro sliko nemških industrijskih izdelkov. V njem vzbujajo posebno pozornost razstava v avtomobilskem oddelku. Pri tej priliki je nemški poslanik v Beogradu podal kratek pregled jugoslovansko — nem-

Podlistek

Vajansky Fran Albrecht

Leteče sence.

Povest iz življenja slovaškega ljudstva.

(40. nadaljevanje.)

„Kako je postala redka košata lipa,“ je nadaljeval stavec, njegovo borno obličje je ovijala melanholija; „daj, odgrni mi lase z oči — naj prosto pogledam na ta lepi božji svet! To je božje odelo, samo mi ljudje omadežujemo rob božjega talarja! Kaj pa tako trdovratno molčiš, sin?“ je skoro prestrašeno vprašal oče in okrenil obraz k Milku. Njegove oči so plale kakor v nervozni radovednosti.

„Ne maram se pogovarjati z vami, ker vam to škoduje. Sin bi rad, a zdravnik brani.“ Milkov glas je zvenel suho, strogo. Okrenil se je, pogledal skozi okno. Zolti lističi so padali z votle lipe — eden izmed njih si je v svojem krivuljastem padcu našel pot skozi okno v sobo, vrtel se kakor rumen metulj in poletel na tla.

„Moja lipa mi je poslala pismo,“ je otroško dejal Holan in njegov obraz je izražal detinsko, preprosto radost; „pismo, Milko, čitaj!“

Milku so zaigrale solze v očeh, ko je pogledal na umirajočega očeta, ko je slišal njegove naivne besede. Naglo se je spet okrenil ter si pozorno otrl solzo iz oči — starček pa je to vendarle opazil. Ali more še ugašajoči pogled biti tako oster? Zdi se, da postane v zadnji minuti duša občutljivejša, nemara poostri, zapuščajoča telo, poslavljajoča se moč vse čute — in zato tako pogosto govore umirajoči ljudje pre-roške besede?

„Ti se jodeš, Milko? Tebi je hudo, da tako trpiš, da ne morem dihati; hudo ti je, sin moj? Odpusti umirajočemu očetu! Ne sodimo svojih bližnjih — in jaz sem sodil tebe, najbližjega moji duši! Odpusti!“

Milko je stisnil zobe, hotel napraviti brezskrben, prijazen obraz, a lice mu je zavzelo nekaj trdovraten izraz. Pogledal je na očeta, kako se je izpremenil, z očesom diagnostika, z očesom zdravnika. Preko njegovega upalega, žoltega obličja se je razprostrl mir. V nejasnih očeh je migotala iskrica, kakor večna na temni dobravi. Sivi lasje so padali bolniku po upalih licih na prsi, dvigajoče se v naglem, grgajočem dihanju. Milko-zdravnik je vzel v roke zdravilo ter ga hotel podati očetu — zdravilo, ki ga je on sam predpisal in dobro vedel, da služi samo za oblažitev

milku agonije. Ni mu ga podal — Milkosin je zmagal nad zdravnikom. Pokleknil je k divanu ter položil svojo glavo očetu na prsi. Stavec je s poslednjo silo dvignil glavo ter pritisnil svoja usta na kostanjeve sinove lase.

„Oče, dragi moj oče, ne zapuščajte me!“ je vzkliknil in zavzdihnil.

Glava očetova je omahnila nazaj, samo roka se mu je še pregibalala, kakor da gladi sina po glavi. Milko si jo je pritisnil na teme. Bog, ta roka se je ohlajala! Srce umirajočega je bilo zmirorom tišje. Vzdih — in njegove oči so se zavrtle navzgor.

Zunaj je zagrmel boben in težki koraki marširajočih vojakov.

„Stoj!“ je velel sonoren, mogočen glas. Boben in topot korakov je utihnil.

„Gospod župan,“ je bilo slišati skozi odprto okno isti glas, „moj kvatir mora biti v šoli. Uredite stvar! Moštvu dajte, kar treba,“ je nadaljeval poveljnik po slovaško.

Milko je s tresočo roko zatisnil očetu oči ter začutil strašno, tesnobno samoto. Šele po neizprosni izgubi jame-mo pojmiti vso vrednost izgubljenega.

Vrata so se burno na stečaj odprla. Na pragu je stal kapitan, mogočen, črnobradat mož. Sablja mu je zažvenketala, zadevši se ob podboje.

skih gospodarskih odnošajev, ki so se po sklenitvi medsebojne trgovinske pogodbe l. 1934 stalno poglabljali; novi nemški paviljon na belgrajskem velesejmu pa je, tako je dejal, simbol teh dobrih jugoslovansko-nemških odnosov in dokaz za to, da temeljijo na naravni podlagi.

Število Slovencev v Jugoslaviji.

Iz Splošnega državnega letopisa za leto 1931 je razvidno, da je bilo takrat v dravski banovini 1.077.679, v drinski 3226, v donavski 3991, v moravski 2437, v primorski 2155, v savski 34.765, v var-darski 1621, v vrbaski 1045, v zetski 2143 in v Belgradu 6308 Slovencev, to je v vsej Jugoslaviji 1.135.410 Slovencev. Tekom desetih let se je še število Slovencev povečalo za 115.413 duš.

Zagrebska stolnica dobi novo lice.

Zagrebsko stolnico so začeli popravljati in obnavljati v njeni zunanosti. Stolnica je znamenita gotška umetni-na, ki ima po 105 metrov visoka stolpa. Ob enem stolpu so že postavili ogromen oder, za katerega so porabili 40 vagonov gradbenega lesa. Prenovitev cerkve sta prevzela dva zagrebska arhitekta. Dela bodo trajala štiri leta.

To in ono. Jugoslovanska-bolgarska liga v Ljubljani priredi v dneh od 22.—30. oktobra v Narodnem domu razstavo bolgarske knjige. — V španski državljanski vojski je sodelovalo tudi mnogo jugoslovanskih prostovoljcev, ki so se rekrutirali večinoma iz brezposelnih delavcev. Sedaj jih je jugoslovanska vlada pozvala, naj se vrnejo v domovino. Večina se je temu pozivu že odzvala. — Najstarejši človek v Jugoslaviji, Matej Mihajlo iz Donje Dubice, je star 128 let in ima 300 potomcev.

Povest o žganju.

Prosto po Levu Tolstoju.

V rano jutro je šel ubog kmetič na polje delat. S seboj je vzel kos suhega kruha, ga skrbno škril za grmom na ozarah, prijel za plugovo ročico in veselo pognal konjčica.

Po dveh urah težkega truda sta se kmet in konj utrudila. Sprostil je konja, stopil za grm in segel po kruhu. Kruha ni bilo. Medtem ko je kmet oral, je prišel vrag, se skrila za grm in se hotel s kmetičem ponorčevati. Kmet pa je mirno dejal: „Je ga pač vzel, kdor je bil lačen!“ Z lahkim srcem in lahkim želodcem je nadaljeval z delom.

Vrag je bil razočaran. Šel je k moštru satanu in mu poročal, da mu je spodletela šala s kmetičem. „Ničvrednež“, ga je satan nahrulil, „tri leta imaš časa in potem mora biti kmet moj!“

Ubogi vrag se je ustrašil. Dolgo je tuhtal, kako bi prišel kmetu do živega. Končno je našel pravo pot. Oblekel se

Milko je vstal ter si šel z roko preko oči. Bil je globoko ginjen; jedva je vedel, kaj se godi naokoli.

Kapitan se je zdramil. — „Tu imajo mrliča?“ se je okrenil k županu.

„Moj oče — pravkar je umrl,“ je odgovoril Miloslav.

„Oprostite, gospod — nisem vedel.“ Kapitan je snel kapo, prekrižal se s pravoslavnim križem ter pristavil: „Tudi jaz sem Slovan, tudi jaz sem kristjan — zgodila se je pomota,“ stresel je doktorju roko ter odšel.

Ko je čez nekaj časa prihitel Dušan, je našel pred šolskimi vrati vojaka na straži.

„Kaj delate tukaj?“ ga je vprašal.

„Notri leži mrlič. Na povelje gospoda kapitana stojim tu na častni straži.“

„Mrlič!“ je vzdihnil Evgen in šel noter. Ob vzglavju mrtvega očeta je stal Milko.

„Sence, brat moj, sence se valijo!“ je dejal Dušanu, ki je obstal ob vnožju mrliča.

„Da, sence! Bog nam je dal tudi najstrašnejšo senco — smrt. Tudi to je leteča senca, brat moje duše! Prešumi, preleti, za njo pa je večna svetloba!“ Dušan je dvignil kvišku svoj blagi, poduhovljeni obraz. Njegovo dobro, sivo oko se je orosilo.

(Dalje sledi.)

je za hlapca in se udinil kmetu. Ker se je tedaj pripravljalo suho leto, je hlapec svetoval gospodarju, naj seje rž v močvirnato zemljo. Povsod drugod je nato suša požrla žito, kmet pa je z letino napolnil tri skednje. „Škoda za obilni kruh“, je dejal kmetič, „ves živ dan ga ne bom pojedel“. Vražji hlapec se je nasmejal in rekel: „Pa ga popij, če ga ne moreš snesti! Potem boš žito že pospravil in imel pri tem svoje veselje“. Naučil je kmeta izdelovati žganje. Kmet ga je pokusil in ga venomer pokušal. Zadovoljen je odhitel vrag k satanu in mu poročal: „Kmet je tvoj, ker pije“.

Satan mu ni verjel na besedo in si je ogledal zadevo sam. Kmeta je opazil v soseščini s sosedom in s steklenico žganja. Kmetica je nalivala, moža pa sta ga pila. Roka se ji je pri nalivanju malce tresla in zlila je žganje poleg, kmet pa je grdo zarohnel: „Neumna baba, pazi vendar, če ne, te bom že naučil kozjih molitvic!“ Satan se je nasmejal. Na vrata je potrkal berač in prosil kruha. „Vseh beračev ne bom krmil!“, je zadržal kmet in vrgel berača skozi vrata iz hiše. Zadovoljno je satan mel roke. Kmeta sta pila naprej. Hvalila sta se in drug in drugega povzdigovala v nebo. Vrag je zašepetal

svojemu mojstru: „Pazi! Sedaj sta lisiči, kmalu pa bosta volka.“ In res. Kmeta sta se začela zbadati. Sosed se je razburil in udaril svojega prijatelja v obraz. Satan se je zadovoljen hihital. Vrag mu je zvito pošepnil: „Počakaj, iz volkov bodo kmalu svinje.“

V pretepu je kmet zgrabil steklenico in jo vrgel v gosta, ki je zbežal. Štorkljaj je za njim, begun je padel, zasledovalec se je zvrnil preko njega. Oba sta se valjala v blatu in tako obležala. Satan je potrkal vragu na ramena, češ: „Gotovo si svojo pijačo pripravil iz lisičje, volčje in svinjske krvi. „O, ne“, se je zagrohotal vrag, „pijačo si je napravil človek iz svojega vsakdanjega kruha. Lisičje, volčje in svinjske krvi ni v pijači, marveč je v človeku. Človek se obvlada in je močan. Kadar pa pije mojo vodko, je konec njegove moči in živali v njem se sprostijo. Ljudje naj pijejo in najina žetev bo obilna!“

Satan je objel vraga-žganjarčka, potem je sklical ves peklenski dvor. Pred zbranimi vragi mu je pripel odlikovanje na prsa in vzkliknil: „Od vas vseh je moj vrag-žganjarček najboljši služabnik. Hodite po njegovih stezah!“ Od tega dne hodi vrag-žganjarček s svojo steklenico zmagoslavno po svetu in njemu sledi vsa peklenska druhal.

Čirom naše zemlje

Izseljevanje južnih Tirolcev.

Nemško-italijanska pogodba o izselitvi južnih Tirolcev je bila minulo soboto podpisana. Nemški državljani, ki bivajo na južnem Tirolskem, se izselijo v svojo domovino tekom treh mesecev. Nemci, ki so italijanski državljani, se svobodno izjavijo, ali hočejo ostati v Italiji ali se izseliti iz Italije do 31. decembra 1942. Svoja posestva zamorejo prodati ali svobodno sami ali potom posredovanja posebnega državnega urada. Vnovčeni denar se jim bo takoj prenakazal in se bodo ob prenakazitvi upoštevali njihovi in občini interesi. / **Op. ur.** Podrobnosti sedaj podpisane pogodbe smo priobčili v št. 41 našega lista.)

4. decembra bo štetje živine. 4. decembra se bo štela v vsej državi vsa živina. Nadalje bodo števci beležili število v mesecih septembru, oktobru in novembru vršenih živih in mrtvih telet ter dotlej nebeleženih kolin. Rezultati bodo služili državi kot podlaga za ureditev gospodarstva z mesom in mastjo. Poleg živine se bodo štele svinje in drobnica.

28. oktobra mrkne luna. To bo delni lunin mrk. Dolga senca zemlje bo padla na popolnoma razsvetljeno polno luno. Začetek luninega mrka bo ob 5.55 višek bo ob 7.36, konec ob 9.18 uri dopoldne. Mrk bo skoraj popoln, zakaj zakritih bo 99 stopinj lunine oble. Viden bo v Evropi z izjemo skrajnega vzhoda, v zahodni Afriki, na Atlantskem oceanu, na Tihem oceanu, v Aziji in vzhodni Avstraliji. Ta mrk bomo lahko opazovali tudi mi. Polna luna bo ta dan ob 7.42.

Kramljanje o Celovcu. Kjer stoji Celovec, je bilo nekdanj zaraščeno močvirje kot podaljšek Vrbskega jezera. Prvotno se je na njegovem ozemlju ustanovilo preprosto naselje, ki je bilo nedvomno slovensko. Ugodna njegovega lega — tod se stikajo doline od vzhoda in severa, od juga in zahoda — je morala kmalu privabiti naseljence. Zgodovinarji trdijo, da si je Celovec kot trg v 13. stoletju vzel v svoj grb premaganega zmaja ali lintverna. O pravljici z zmajem so mnenja deljena. Nekateri sodijo, da se je v Vrbskem jezeru ali močvirju morda res nahajala kaka večja žival, dočim drugi menijo, da je v zmaju treba videti samo simbol temne, vlažne zime, katero premaga junak z batom — pomladno sonce. Zmajev spomenik je bil postavljen v letih 150 do 1636, junaka, postavljenega pred zmajem, je ljudstvo nazivalo: Blagoca. Do leta 1613 je bil Celovec podružnica gospasvetske fare. V letu

1697 je bila sezidana sedanja mestna cerkev in Celovec je istega leta postal samostojno fara. Pomemben je moral biti nekoč celovski trg za ribe, ki so jih dobivali pač iz bližnjega Vrbskega jezera. To priča še danes v tako zvani Roßbacher se nahajajoči okameneli ribič. Okamenel je po pravljici za to, ker se je pregrešil pri vagi. Na istem trgu se nahaja tudi steber kuge, ki je bil prvotno lesen, a je od leta 1680 kamenit. Postavljen je v zahvalo, da je ponehala kuga. Najimennitnejša hiša v Celovcu je nedvomno „deželni dvorec“ (Landhaus). Na tem mestu se je nekoč nahajal vojvodski grad, katerega omenjajo zgodovinarji že za leta 1268. Sedanji dvorec je bil sezidan v letih 1580 do 1591. V deželnem muzeju je v pritličju na desni knežji kamen, najdražji spomin „stare pravde“. Na tem kamnu je bil umeščen zadnji vojvoda Ernst Železni. Kamen je bil prvotno v posesti kmeta Jakoba Vrablja na Krnskem gradu. Leta 1862 ga je od imenovanega dobilo v last Koroško zgodovinsko društvo. V gradu (Burg) je mesto sprejemalo najvišje goste. Na starem trgu se nahaja nekdanji magistrat. Poleg njega stoji hiša, v katero je vzdana glava mladeniča, ki ga je bil sodnik po nedolžnem obsodil v smrt in ki je bil po smrti oproščen kazni in pokopan v blagoslovljeni zemlji. Najstarejša celovška hiša stoji istotako na starem trgu in nosi številko 31. Prekop, po katerem je mesto zvezano z Vrbskim jezerom, je služil nekoč za prevažanje lesa in živil iz okolice ob jezeru. Leta 1514 je Celovec do tal pogorel, nemški plemenitaši so poklicali nato v mesto protestantske delavce in obrtnike in okoli leta 1600 je bil Celovec popolnoma protestantski, samo tri družine so še bile katoliške. Glavno mesto Koroške je postal Celovec leta 1518, ko ga je cesar Maksimilijan izročil deželnim stanovom.

Ferlach — Borovlje. Na novo je vstopilo letos v strokovno šolo za puškarkstvo 8 učencev, tako da je sedaj vseh fantov na tej šoli okoli 40. To število je izredno visoko. — Letina: krompir je obrodil srednje. Ajda, ki je kazala zelo lepo, je močno trpela vsled slane in neprestanega deževja. Tudi sadja letos primanjkuje, ponekod so moštнице čisto odpovedale. — Slinavka se še vedno ponavlja, vendar vsled takojšnje pomoči ni zaznamovati hujših slučajev. — Prispel je novi živinozdravnik, ker je prejšnji pri vojakih. — Dne 13. t. m. je bil tukaj pokopan Valentin Fugger, p. d. Čuden. Rajni je bil star 73 let, po poklicu puškar ter bil star „borovljanc“. Z svoječasnim šentjanskim župnikom sta bila brata. Rad je prepevljal naše domače pesmi. Sla-

zaveden narodnjak in posebno rad tudi prepevljal naše domače pesmi. Slava mu!

Zell — Sele. V ponedeljek 16. t. m. smo ob obilni udeležbi položili v domačo zemljo moža-trpina Janeza Kelih, p. d. bivšega Mlečnika z Zvrhnjega Kota. Njegov pogrebni dan je bil hkrati 75. rojstni dan. Pokojnega je pred 20 leti zasul sneženi plaz in domačinom se je komaj posrečilo, da so ga rešili gotove smrti. Odtlej je pokojnik trpel na živcih. Zadnja leta je ohromel in bil priklenjen na posteljo. Domači so mu z največjo vnemo nudili popolno oskrbo in mu lajšali težke ure. Rajni je bil član načelstva tukajšnje posojilnice ter svoječasno vodja domačega zavovalnega društva. Domači pevci so se od njega poslovili z mehкими nagrobnicami. Mlečnikovim izrekamo naše toplo sočutje, očetu bodi večni mir!

Rosegg — Rožek. V ponedeljek 23. t. m. smo ob obilni udeležbi pokopali nenadno preminulega zidarja 34 letnega Ivana Schleicher-ja iz Brezja. Rajni je bil rodod iz znane Žverčeve družine na Ravnah, okolica ga je čislala kot večjega zidarja. Nazadnje je bil zaposlen pri stavbenem mojstru Huber-ju v Rožeku. Zapušča ženo in hčerko, katerima velja tudi naše sožalje, rajni pa naj se po trudopolnem življenju spočije pri nebeškem Mojstru!

Ludmannsdorf — Bilčovs. Rutarjeva družina v Velinji vesi je sprejela žalostno vest, da je nenadno preminul v bolnišnici njen 24 letni sin Gregor Primik. Začetkom septembra je odšel k vojakom, med potjo zbolel na vnetju slepiča in boleznij podlegel. Rajni je bil pošten in marljiv fant. Posebno je bil pri srcu očetu, ki je ob hudem udarcu popolnoma strl. Naj očeta in družino tolaži zavest, da je sin Gregor padel v častni službi! Rajnemu večni pokoj!

Radsberg — Radiše. (Ob 33-letnici smrti preč. g. Val. Laknerja.) 33 je posebna številka. Že zato, ker je sestavljena iz dveh trojk. Kakor obhajamo 25-, 40- in 50-letnice, ne bo neprimerno, če enkrat obhajamo tudi 33-letnico. To pot v spomin tako zgodaj umrlega našega rojaka, preč. g. Valentina Lakner, nazadnje kaplana sveškega. — Doma je bil pri pd. Hrastniku na Radišah. Stariši so ga namenili radi njegove nadarjenosti in ponižnosti za duhovski poklic, kateri namen je podpiral tudi tedanji župnik na Radišah, poznejši kancelar škofije mil. g. Janez Vidovic. Kar so stariši v srcu mladega Zdravka sejali — ljubezen do vere in do naroda — to je župnik utrjeval z besedo in z vzgledom. Tako je Zdravko prinesel seboj v gimnazijo že kremenit značaj, ki ga je do smrti ohranil nespremenjenega. V celovski gimnaziji bil je vselej vzor-dijak: marljiv, miren, pokoren, prijazen in krotak. Vse razrede je kljub vedni bolehnosti dobro dokončal. V Marijanišču je v višjih razredih bil tudi senior (neposredni nadziratelj nižjih dijakov). Vsi, predstojniki in sošolci, so ga vsa leta nad vse cenili in spoštovali. Kjer je bilo treba pomagati, je vselej rad pomagal. Stariši, ki so prihajali po opravkih v Celovec, so ga pogosto obiskovali. To je vedno veselilo njega in tudi vse druge, ki niso imeli tako pogostih obiskov. Rad je molil tudi sam po opravljenih skupnih molitvah. Mnogo časa je prebil pred Najsvetejšim. Najraje je bral sveto pismo novega zakona ter druge verske spise. Za igranje in kratek čas mu ni bilo mnogo. Zgodaj že je vstopil v Marijino kongregacijo. Bil ji je tudi preses. Posebno se je tudi trudil za izobrazbo v slovenskem jeziku. Kar se je v šoli tekom leta naučil, to je v počitnicah na raznih prireditvah širil med narodom. Zgodaj postal je kulturni delavec. Dopisoval je v „Mir“ in v „Naš Dom“. — Po maturi vstopil je v celovško bogoslovje. Bil je tudi tu vselej med prvimi. Za njegove vrline ga je ravnateljstvo odlikovalo s tem, da ga je v 4. letniku imenovalo generalnim prefektom. Vsem je postal vse. Tu je bil tudi delaven član bogoslovske akademije, kjer je imel tudi več predavanj. V onih časih je bil pod vodstvom naših velmož dr. Sketa, profesorja Scheiniga, urednika Smodeja, dr. Brejca, župnika M. Ražuna in drugih boj

za slovensko šolo na dnevnem redu. Tudi tu je naš slavljeneec posegel z svojimi mladimi močmi vmes z besedo in peresom. V ta namen je spisal in izdal že kot bogoslovec knjižico z naslovom: „V boj za slovensko šolo!“ Dasi ima sedaj samo več zgodovinski pomen, vendar je njena vsebina v tem danes še bolj zapostavljenemu vprašanju še danes zelo pomenljiva. Že po tretjem letu so ga knezoškof dr. Kahn ordiniral dne 20. julija 1905 za mašnika. Vesel čas je bil to zanj in za njegove stariše in sorodnike, zlasti pa še za njegove prijatelje. Novo mašo je pel na Radišah. Pridigal mu je preč. g. Janko Mahrhofer, tedaj župnik na Gozdanjah, sedaj župnik na Dravi. Marsikateri tedanjih njegovih duhovnih in svetnih gostov je z njim vred sedaj tudi že več ali manj let med rajnimi. — Po dokončanih osmih semestrih bogoslovja je prejel prvo in zadnje svoje nastavitveno mesto kot kaplan v Svečah kot naslednik malo prej tam umrlega g. kaplana I. Jelenca. Z vso vnemo se je lotil dela. Dušno pastirstvo in versko-naravna vzgoja šolske in druge mladine mu je bilo nad vse. Preč. g. župnik Schuster so bili tedaj že v letih in tako je vse večje delo slonelo na njegovih ramah. Dolge poti na sprovodirano župnijo, 5 razredov šole ter mnogostransko drugo delo je kmalu izčrpalo mlade moči. In tako je kakor njegov prednik po treh mesecih zbolel tudi on. Ves zdravniški trud mladega in nadebudnega življenja ni mogel rešiti. Po dveh tednih je mirno in udano v božjo voljo izdihnil svojo blago svetniško dušo. Bil je idealist v pravem pomenu besede. Meseca listopada leta 1906 so ga položili v domači župnijski na Radišah desno od mirodvorjskih vrat k večnemu počitku. Pridigal mu je zopet — to pot v slovo — preč. g. J. Mahrhofer. Župnik njegov pa, preč. g. Schuster, sivolas in vedno dobrodušen starček, si je pa med pridigo zmiraj brisal solze. Tam pod lepim napisom spi pokojnik še zdaj. Med tem so mu zamrli tudi že najprej oče, potem lani mati in pred leti tudi brat Ivan, stud. filozofije. Od družine ostala sta doslej le še en brat in ena sestra. Naj bi bila zdrava, in naj še dolgo živita na tem svetu! — Ker je rajni bil vedno tako otroško-priproste narave, smo zato njemu v čast, spomin in blagor opravili na god svete Male Terezije, dne 3. oktobra letos, v radiški tako krasno lani od sedanjega g. župnika prenovljeni cerkvi ob izbranem petju domačih pevcev skromno spominčnico.

Koroški drobiž. Mesto dosedajnega vodja v okraju Wolfsberg Sepa Türk, ki je bil na lastno prošnjo razrešen te funkcije, je bil imenovan adjutant pokrajinskega vodje Kutschere Herbert Gasser. — V celovškem okraju so za zimsko dobrodelno pomoč zbrali dosedaj med drugim tudi 7500 kil sadja. — DAF, ki je predzadnje nedelje zbirala za zimsko dobrodelno pomoč, je nabrala na Koroškem nad 100.000 mark in s tem prekosila vse dosedanje cestne zbirke za zimsko pomoč. — 4. decembra bo na Koroškem kakor tudi po ostali državi živinsko štetje. — Od 23. do 28. oktobra bodo v Košuti vojaške strelne vaje. Vstop v ogrožene predele je strogo prepovedan. — Država bo uknila z 31. decembrom t. l. mali loto.

Napačno ga je razumela. Tujec pride v večji trg in si v gostilni najame sobo. Po večerji bi si rad privoščil zabave in vpraša gostilničarko: „Kam bi lahko šel sedaj?“ — „Pri hišnih vratih na desno poleg hleva!“

Oh, ta Micka! Gospa: „Micka, kako ste mogli dovoliti dimnikarju, da vas je poljubil?“ — Micka: „Oprostite, gospa, kar črno se mi je napravilo pred očmi!“

V šoli. Učitelj: „Kako se pišeš ti tam v zadnji klopi.“ — Učenec-drugohlačnik: „Peter Mlačnik!“ — „In kako se piše tvoj oče?“ — „Tudi Mlačnik.“ — „Kako še?“ — „?“ — „No, kako pa ga nazivajo mati?“ — „Naš ta stari!“

Narod naj živi!

Naša prosveta

Onkraj groba.

Misli k dnevu Vernih duš.

V teh dneh se nam vsiljuje vprašanje, strašno in veličastno: kako je onkraj groba? Ob tem vprašanju se deli svet v dva velika tabora, v tabor vernikov in brezvercev. Ljudje brez vere in brez Boga so v sebi ubili vest, ki jih je vznemirjala z vprašanji za zadnjimi cilji dela in življenja. Svojega boga in svoja nebesa si ustvarjajo na zemlji, onostranstvo je zanje ena sama strahovita tema. Ljudem žive vere pa onostranstvo živi, živijo jim njihovi rajni ne samo v spominu na njihovo ljubezen in delo, marveč po svojih dušah, ki so neumrljive.

Posvetna veda molči na vprašanje, kako je po smrti. vsa obnemogla priznava, da ne ve odgovora na to, kar muči vsakega zemljana če ne prej, vsaj v njegovem zadnjem trenutku.

Živa vera nadomesti znanost. Naravni razum se umakne mislim, ki se rodijo iz vere v neumrljivost duš, v vstajenje mesa in v večno življenje. Veliki Tomaž Akvinski je v svojem velikem delu, ki je še danes neizčrpen vir dragocenih spoznanj, posvetil vprašanju, kako je onkraj groba, posebno pozornost in naj v naslednjem navedemo v domači besedi nekatere njegove glavne misli.

Duša, ki se ob smrti loči od telesa, živi naprej. Podobna je angelom, ki so tudi duhovi brez telesa, toda je nižje stopnje kakor angeli. Angeli nimajo telesa in torej tudi ne telesnih čutov. Zato spoznavajo samo iz svojega duha, razsvetljenega po Bogu. Tudi duše rajnih ne presojajo in mislijo več s čuti. Vendar ostane duša po smrti ista, kakor je bila prej v telesu. Ničesar od tega, kar je vedela na zemlji, ni po smrti izgubila. Iz tuzemskega življenja je prinesla onkraj groba svoje spoznanje, ki si ga je pridobila na svetu, svoje občutke ljubezni, duševno sorodnost z onimi, s katerimi jo je na zemlji vezala sorodna kri. Duša na onem svetu presoja svoje misli, se zanima za te, ki jih je na zemlji ljubila ali jim škodovala, še vedno misli na vse, ki so ji krvno in duševno sorodni, na svoje otroke, stariše, sorodnike.

Angeli vedo iz božjega razsvetljenja vse, kar se kjerkoli v stvarstvu godi. Duše rajnih nimajo tega popolnega spoznanja, ker ga ne razumejo in so nižje ko angeli. Šele ko se združi duša v nebesih z Bogom, gleda in spoznava vse, kar se godi na zemlji, vendar se ne briga za potrebe živih, le na ukaz božje pravičnosti. Sv. Tomaž dostavlja v tem odstavku: „da se tako zdi najbolj verjetno“.

Najbolje se po razlagi Tomaža Akvinskega spoznavajo duše med seboj in z angeli, dobrimi in zavrženimi. Z njimi se morejo razgovarjati, jih prositi, jih spraševati ter dobivati od njih podrobnejših odgovorov, v kolikor to dovoli božja volja, ki jo angeli na najbolj popoln način poslušajo in ubogajo. Včasih se zdi, da vedo duše umrlih o posameznostih našega življenja. Govori se o znamenjih, ki jih „duše dajejo“. Sv. Tomaž pravi o tem, da se zamore mrtvi pokazati živemu samo po posebnih božjih uredbi in je ta prikazen božji čudež. Sami po svoji volji se mrtvi ne morejo prikazati živim. Duše rajnih so po božji volji in po načinu svoje bitnosti ločene od živih in se lahko spoznavajo le z drugimi dušami umrlih in z angeli.

Duša, ki se je ločila od telesa, sodi drugače, kakor pa duša, zvezana s telesom, z vsemi čuti in z zemljo. Na zemlji, se zdi, je najvažnejše zemlja sama, njeni interesi in dogodki. V večnosti pa je vsa pozornost uprta v cilj, ki ga dosega. Na cilju pa je tako kakor na vsakem pozemskem romanju po končani poti: vse ravnodušno.

Nad grobom umrlega moli Cerkev: Daj mu, Gospod, večni mir in pokoj in večna luč naj mu sveti! Naj bi duša ranjkega v miru hitela svojemu končnemu cilju nasproti, naj bi je ne težilo ničesar pozemskega in naj bi iz teme

dospela k večni luči, k svojemu Bogu in tam našla svoj večni mir in pokoj! — Bodi ta prekrasna molitev v teh dneh še naša molitev za našimi rajnimi!

Prosto po „Slovenu“.

Društvom! V doglednem času dostavimo društvom v ročnem tiskanem zvezku slovensko prestavo odobrenih društvenih pravil. — Za vsa društva brez izjeme je prosvetna centrala naročila enotne štampiljke z dostavkom društvenega sedeža in ev. imena. Društva naj torej sama štampiljk ne naročajo!

Naše gospodarstvo

O domači kolini.

Prihaja čas domače koline in dobro je, da smo si glede postavnih določb na jasnem. Z oktobrom je stopila v veljavo nova tozadevna odredba, ki upošteva vojni čas in z njim nastale izredne prilike. Jasno je, da je polno upoštevanje odredb v kmetovem interesu.

Najprej je dobro vedeti, da se razume pod domačo kolino samo klanje svinj, govedi, telet in ovac v lastnem gospodinjstvu in za lastno potrebo. Obseg domače koline se določi po količinah mesa in masti, ki so dovoljene za one, ki se sami oskrbujejo (Selbstversorger). Prvi predpogoj za to, da se sme klati, je, da je bila za klanje določena žival doma vzdrževana in krmljena. Pri svinjah je važno še to, da se je morala žival nahajati vsaj tri mesece v domačem hlevu.

Za domačo kolino je treba dovoljenja. Za dovoljenje prosi posestnik, za katerega naj se kolje, pristojni prehranjevalni urad. V prošnji se navede točen proslilcev naslov, vrsta, število in živa teža za kolino določenih živali, število in starostne dobe vseh v domači oskrbi se nahajajočih oseb in še točne podatke (ime, naslov in starost) o osebah, katerim bo posestnik z ozirom na kako pogodbo ali dogovor dostavil meso ali mesne izdelke, ter točno količino tega mesa ali mesnih izdelkov.

Prošnja se naslovi na prehranjevalni urad (Ernährungsamt), katerega zastopa na deželi občinska pisarna. Čim dospel dovoljenje za klanje, se ukinejo nakaznice za meso, mast, loj, rastlinsko mast in jedilno olje in že izdane tovrstne nakaznice odtegnejo za vse osebe, ki se nahajajo v dotičnem gospodinjstvu. Pred kolino se dovoljenje prehranjevalnega urada predloži mesnemu ogledovalcu in nato takoj vrne uradu. Le — ta izračuni količine mesa in masti, odtegne pa prej desetinko mrtve teže, ostalih devet desetink se pri svinjah vračuni na meso in mast, pri govedu in ovcah na meso. Če se v času, ki je določen za prehrano iz koline, spremeni število v gospodinjstvu se nahajajočih oseb, je treba spremembo takoj naznaniti uradu za prehrano. Prodaja mesa ali masti iz domačih kolinj je prepovedana, v izjemnih slučajih izstavi urad za prehrano tozadevno dovoljenje.

Nakaznice za krmila. Izšla je odredba, po kateri morajo vsa podjetja, ki prodajajo sredstva za krmljenje (trgovine, kmetijske zadruge, mlini) neposredno posestnikom, izstavljeni ob prodaji krmil takozvane „Futtermittelabgabescheine“. Mlini, ki zamenjujejo moko za žito ali meljejo proti plačilu, so za prodajo otrobi po tej odredbi izvzeti. Za male mline, ki oddajajo le neznatne količine krmil, se lahko izposluje odveza, ki jo dovoli urad za prehrano. Nakaznice se izstavljujejo samo pri količini od 50 kg naprej in pri vsaj dveh vrstah krmil.

Še o soji. Vedno več se govori o pridelovanju soje. Izkušnja je pokazala, da so naši kraji za njo prav pripravi. Soja je velikega pomena za prehrano ljudi in živali. Soja — moka je mastna in izredno hranilna, beljakovine in maščobe je v soji več kot v vseh ostalih krmilih. Semena oddaja tako imenovani Sojaring na Dunaju, ki odbira za vsako deželo pripravna semena. Za

kmete je važna soja še zato, ker bogati zemljo z dušikom.

O ribogojstvu. Kmetije ob tekočih vodah bi se lahko bavile z ribami. Tekoči studenec z vrelcem in večji „bajar“, pa se z ribami lahko prične. Najbolj se obnesejo postrvi; postrvina jajčka se dobijo lahko v poljubnih množinah od večjih ribogojcev. Dobro si oglejmo potok, dno njegove struge in stranice in slično postopajmo pri gradnji ribnika. Postrvi se na trgu dobro prodajajo, v vodi pa ne rabijo posebne oskrbe.

Kako ohranimo zelenjad in sadje preko zime. Kumare mažemo z apnenim mlekom, zeljnate glave spravljamo ob suhem vremenu in jih prosto obešamo na vrstico ali žico, paradižnike zavijamo v papir, endivijo zasadimo v kleti v pesek ali gnojno gredico, peteršilj puščamo na vrtu in nam daje zelenje že v prvih mesecih. Grozdje obešamo na dolgo vrstico in izpostavimo prepihu. Nekoliko dela in pozimi imamo sveže sadje in zelenjad.

Za obnovo sadovnjakov dovoljuje država denarne podpore in sicer do 50 pf za drevesce. Predpogoj je, da si sadjar nabavi vsaj 25 drevesc, v goratih krajih pa vsaj 10 drevesc. Drevesca mora naročiti v drevesnici, ki je priznana od države. Saditi mora vsaj 10 m narazen, razven češplje in slive, kjer zadostuje 6 metrov. Sadjar ne sme na enem vrtu zasaditi več kot 5 različnih sadnih vrst. S podporami namerava država doseči, da se odstra-

Zanimivosti iz vsega sveta

Otroški vrtci v Julijski krajini. V Južni Tirolski in Julijski krajini deluje že dvajset let šolska družba „Italia Redeta“. Prosvetni minister ji je poveril nalogo, da ustanavlja tako zvane kmečke šole in otroške vrtce. Pouk v teh vrtcih je od vsega začetka seve samo italijanski. Letos je postal poset teh šol za otroke od 4. do 6. leta obvezen. Skupno obstaja v navdenih dveh predelih 300 otroških vrtcev z nad 15.000 otroci in 426 kmečkih šol z 12.000 učenci. Vrhutega se vršijo še večerni tečaji in tečaji za italijanščino.

Strašno priznanje na smrtni postelji. Pred meseci je umrl v rumunski vasi Duposar blizu Kišeneva nek kmet. O njem so pripovedovali, da je bil stalno nenavadno zamišljen, bal se je ljudi in postal proti koncu pravi verski gorečnej. Tik pred smrtjo je poklical k sebi duhovnika in več prič ter jim priznal, da je pred dvajset leti umoril 40 ljudi. Njegove žrtve so bili imoviti Rusi, ki so v letih revolucije bežali preko Dnjestra na rumunsko stran. Tostran Dnjestra pa so jih pričakovali dogovorjeni kmetje-morilci, jih pobili ter jim pobrali imovino. Umirajoči kmet je napovedal še imena svojih pajdašev, nakar je olašjan umrl, ostale pa je prišla sodnija.

Ljudje jedo zemsko prst. V Afriki, Južni Ameriki in zahodni Indiji je dovolj ljudi, ki jedo zemljo. Najboljša se jim zdi zemlja ob reki Nilu. To prst oblikujejo kakor pri nas piškote ali leccet. Posebno radi imajo prstene piškote bledičniki, ker menijo, da se bodo potem pordečeli. V Francoski Indiji jedo ilovico. Vzamejo jo iz reke, posuše na soncu, stolčejo, namočijo in kuhajo, kakor se kuha pri nas oglje. Ta kuhana smes ima obliko naše čokolade in se prodaja na trgu. Vobče se smatra prst za nezdravo jed, vendar si do danes ondotni domačini še niso dali dopovedati. — Pač kot pri nas, kjer se kadalci tako težko odvadajo tobaka.

Palaca vetra, katere lastnik je maharadža iz Jaipure v Indiji, je skoraj gotovo najkrasnejši dvorec na svetu. Njegova zgraditev je stala približno pol milijarde mark. Ena izmed mnogih posebnosti tega dvorca je, da ima „samo“ tri tisoč oken.

Sedmero čudežev starega sveta. Stari svet je imenoval sedmero čudežev sveta: svetilnik v Aleksandriji, veliki tempelj boginje Diane v Efezu, višee vrtove v Babilonu, piramide ob

nijo vsa bolna, pohabljena, pregosto posajena drevesa. Formularje za prošnje dobijo interesi pri graškem vodstvu Südmarke potom svojih krajevnih kmečkih vodij.

Tako hranijo sadje v Rusiji. V sodček vlijejo dvajset litrov vode, kateri so prej dodali pol kozarca soli in jo dobro prevreli. Jabolka dobro obrišejo s čisto, suho cunjjo in jih nato vlagajo v sodček do vrha. Sproti nalivajo toliko vode, da so jabolka pod površino. Sodček postavijo nato na ledenico in v mrzlem času v hladno klet. Često vržejo v vodo, kadar vre, še funt rženega sladu (Malz) ali pa pšenične moke, kar daje jabolkom bolj kisel okus. Če pa hočejo bolj sladka jabolka, dodajo vodi nekoliko medu ali sladkorja. Tako vložena jabolka se držijo celo leto in postanejo ob koncu prozorna kot steklo. So jako okusna in mnogi jih imajo rajši kakor sveža. Tudi s hruškami lahko enako postopamo.

Celovski živinski trg preteklega tedna. Na trg je bilo prignanih 29 volov, 10 bikov, 49 krav, 4 junice, 80 telet, 193 svinj in 131 ovc. Cene za 1 kg žive teže so bile naslednje: voli, najboljše vrste 1.01, A —.91, B —.77 do —.83, C —.65 do —.73; biki, najboljše vrste —.93, A —.81, B —.73; krave B —.77, C —.55 do —.65, D —.46; junice A —.87, B —.79; teleta —.93; domače svinje 1.— do 1.18; ovce —.68 do —.87 pf za kg žive teže.

Nilu, Mavzolosov grob, veliki kip boga Jupitra v Olimpiji in kolos na otoku Rodosu. To so bile tedanje posebnosti. — Danes beležimo druge posebnosti: Eiffelov stolp pri Parizu, nebotičnike v ameriških mestih, radio, brezične prenose slik, težke zračne bombnike, uro s spremerom enega centimetra, moderno vojno tehniko i. dr. Stari ljudje bi nas gotovo imenovali neokusne in nerazsodne.

Mazati je treba. To se je zgodilo v Južni Ameriki. Nek onkraj je hotel imeti železnico, a v ministrstvu so bili za prošnjo gluhi. Končno je šel v ministrtvo eden najbolj uglednih možakov. Že je izgledalo, da tudi on ne bo ničesar opravil. Pristojni višji uradnik je bil gluh za vse pametne razloge. Tedaj izvleče mož šop bankovcev iz žepa, jih položi na mizo drug poleg drugega ter zariše s svinčnikom preko vseh zahtevano železniško progo. Nato pravi uradniku: „Ta načrt si obdržite, da boste našo željo boljše razumeli. Če pa načrta ne bi mogli rabiti, pa mi ga vrnite“. — Čez 14 dni so začeli graditi železnico.

Urednik: Dkfm. Vinko Zwitter, Klagenfurt, Achatzelgasse 7. — **Upravnik:** Rado Wutej, Klagenfurt, Schüttgasse 9. — **Založnik:** Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem. — Tiskarna J. Leon sen., Klagenfurt, Domgasse 17. — Veljavna je inseratna tarifa 1. — Povprečna naklada v 3. četrtletju 1939: nad 2300.

Hranilnica in posojilnica v Podlublju, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

31. redni letni občni zbor

se vr i v nedeljo, dne 5. novembra 1939 ob 1/2 2. uri popoldne pri p. d. „Poštnikarju“ v Slov. Plajberku stev. 1.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora,
2. Poročilo načelstva in nadzorstva,
3. Odobritev rač. zaključkov in bilanc za leta 1937 in 1938.
4. Sprememba pravil: § 6. določitev deleža v RM.
5. Sklepanje o deležnih doplačilih iz rezervnega zaklada,
6. Odobritev začetne bilance v RM. s 1. januarjem 1939.
7. Čitanje revizijskega poročila,
8. Volitev načelstva in nadzorstva,
9. Slučajnosti.

Ako občni zbor ob napovedani uri ni sklepčen, se vrši drugi občni zbor po določenih § 32 zadrughnih pravil.

(31) Načelstvo.